

Temat: „Inny nie znaczy gorszy” – o odrzuceniu, odpowiedzialności i wykluczeniu społecznym na podstawie powieści i spektaklu „Frankenstein”

Czas: 45 minut

Adresaci: uczniowie szkoły średniej

Forma: dyskusja problemowa, praca w grupach, analiza tekstu kultury

Cele lekcji

Cele ogólne:

- kształtowanie postawy otwartości i empatii wobec „inności”
- uświadomienie mechanizmów wykluczenia społecznego
- refleksja nad odpowiedzialnością jednostki i społeczeństwa

Cele szczegółowe – uczeń:

- interpretuje postać Monstrum jako ofiarę odrzucenia
- analizuje wpływ społecznej stygmatyzacji na zachowanie jednostki
- odróżnia odpowiedzialność moralną od oceny opartej na stereotypach
- potrafi odnieść problem inności do współczesnych realiów

Metody i formy pracy

- rozmowa kierowana
- dyskusja problemowa
- praca w grupach
- elementy debaty

Środki dydaktyczne

- fragmenty powieści „*Frankenstein*” (np. monolog Monstrum)
- tablica / prezentacja
- kartki do pracy w grupach

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie – problematyzacja tematu (5 min)

Nauczyciel zapisuje na tablicy zdanie:

„Inny nie znaczy gorszy”

Pytania otwierające:

- Kogo we współczesnym świecie określamy jako „innego”?

- Czy społeczeństwo częściej boi się inności, czy próbuje ją zrozumieć?

2. „Frankenstein” jako opowieść o wykluczeniu (10 min)

Krótką rozmowa przypominająca treść:

- Jak Monstrum postrzega samo siebie?
- Jak reaguje na ludzi i ich strach?
- Jaką rolę w jego losie odgrywa Victor Frankenstein?

Wniosek:

Monstrum staje się „potworem” nie z wyboru, lecz w wyniku społecznego odrzucenia.

3. Praca w grupach – analiza problemowa (15 min)

Uczniowie pracują w 3–4 grupach:

Grupa 1 – Inność i stygmatyzacja

Jakie cechy Monstrum powodują jego wykluczenie?

Czy są to cechy zależne od niego?

Grupa 2 – Odpowiedzialność moralna

Kto ponosi odpowiedzialność za tragedię Monstrum: twórca, społeczeństwo, ono samo?

Grupa 3 – Emocje i potrzeby

Jakie potrzeby Monstrum są ignorowane?

Jak brak relacji wpływa na jego decyzje?

Grupa 4 – Współczesne analogie (opcjonalnie)

Jakie grupy ludzi dziś doświadczają podobnego odrzucenia?

Prezentacja wniosków.

4. Dyskusja podsumowująca (10 min)

Dyskusja moderowana:

- Czy zło może być skutkiem samotności i braku akceptacji?
- Czy wygląd lub pochodzenie mogą być podstawą oceny moralnej?
- Gdzie leży granica odpowiedzialności jednostki za swoje czyny?

5. Refleksja końcowa (5 min)

Uczniowie kończą zdanie (ustnie lub na kartkach):

- „Najważniejszą myślą tej lekcji jest dla mnie...”
- „Inność powinna być traktowana jako...”

Nauczyciel podsumowuje:

„Frankenstein” to nie tylko opowieść grozy, ale ostrzeżenie przed skutkami odrzucenia i braku empatii.

Ewaluacja

- aktywność w dyskusji
- trafność argumentów
- umiejętność odnoszenia literatury do rzeczywistości